

Τεύχος 20/1
Μάρτιος 2020

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ο ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας μιας οικονομίας, αντικατοπτρίζει την απόδοση των επιμέρους τομέων της. Στόχος του δελτίου αυτού είναι η αξιολόγηση των επιδόσεων της κυπριακής οικονομίας τόσο σε επίπεδο οικονομίας όσο και ανά τομέα. Αυτό πραγματοποιείται με τη χρήση δύο ευρέως χρησιμοποιούμενων μέτρων παραγωγικότητας, τον δείκτη ολικής παραγωγικότητας (Total Factor Productivity-TFP) και την παραγωγικότητα της εργασίας (labour productivity). Αυτά τα δύο μέτρα είναι αλληλοσυνδεόμενα: ο ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας της εργασίας επηρεάζεται από τον ρυθμό μεταβολής του TFP, καθώς και από τη σχετική ένταση της χρήσης του κεφαλαίου σε σχέση με τη χρήση της εργασίας (capital deepening). Χρησιμοποιούμε δέκα κλάδους της οικονομίας, οι οποίοι ορίζονται με βάση την ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων - NACE Rev.2, για την περίοδο μεταξύ των ετών 1996 και 2018.

Μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδος για την κυπριακή οικονομία, ήταν η περίοδος κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής οικονομικής κρίσης. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ των ετών 2007 και 2009, στο τέλος της οποίας άρχισε να εκτυλίσσεται η ευρωπαϊκή οικονομική κρίση, καθώς και μέχρι το 2014, ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας (TFP growth) σε όλους τους τομείς της οικονομίας, εμφανίζει τη χειρότερη εικόνα. Η τραπεζική κρίση, που κορυφώθηκε το 2013, επίσης επηρέασε τις επιδόσεις όλων των τομέων. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριετίας του δείγματος, μεταξύ των ετών 2015 και 2018, η κυπριακή οικονομία σημείωσε αξιοσημείωτη βελτίωση όσον αφορά στον ρυθμό ανάπτυξης παραγωγικότητας τόσο σε επίπεδο οικονομίας όσο και ανά τομέα. Αυτό οφείλεται κυρίως στις μεταρρυθμίσεις (στην αγορά εργασίας και στο δημόσιο τομέα) που έχουν εφαρμοστεί με την αρχή της κρίσης.

Οι τομείς της κυπριακής οικονομίας, που προκύπτει ότι συνεισφέρουν περισσότερο στην αύξηση της παραγωγικότητας είναι ο τομέας της Πληροφορικής και επικοινωνιών, ο Χρηματοοικονομικός και ασφαλιστικός τομέας και ο τομέας του Χονδρικού και λιανικού εμπορίου, των μεταφορών, αποθήκευσης, υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης. Ο ρυθμός ανάπτυξης της παραγωγικότητας σε αυτούς τους τομείς-πυλώνες της κυπριακής οικονομίας κατά τη συνολική περίοδο της ανάλυσής μας (1996-2018), υπερβαίνει το ρυθμό ανάπτυξης της παραγωγικότητας σε όλους τους υπόλοιπους τομείς. Από την άλλη πλευρά, οι τομείς της Βιομηχανίας και της Γεωργίας, δασοκομίας και της αλιείας, παρουσιάζουν κατά μέσο όρο από τους χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης της παραγωγικότητας, σε σχέση με την παραγωγικότητα των υπολοίπων τομέων.

Για τη διατήρηση και βελτίωση της παραγωγικότητας στους τομείς-πυλώνες της κυπριακής οικονομίας είναι ζωτικής σημασίας να υιοθετηθούν πολιτικές που σκοπό έχουν τη βελτίωση του νομικού και θεσμικού πλαισίου. Οι χώρες που διακρίνονται από υψηλά ανεπτυγμένες χρηματοπιστωτικές αγορές, μεγαλύτερο βαθμό ευελιξίας στην αγορά εργασίας, περισσότερη εξειδικευμένη εργασία και περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις στην Έρευνα & Ανάπτυξη (E&A), είναι οι χώρες των οποίων οι κλάδοι υψηλής τεχνολογίας πετυχαίνουν υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης της παραγωγικότητάς τους. Εξάλλου, οι κανονισμοί στην αγορά εργασίας, όπως η αυστηρή νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης, είναι γνωστό ότι μειώνουν την παραγωγικότητα σε τομείς χαμηλής τεχνολογίας. Από την άλλη, η ευελιξία στην αγορά εργασίας και οι αποτελεσματικές χρηματοπιστωτικές αγορές μπορούν να διευκολύνουν τη μετακίνηση της εργασίας και του κεφαλαίου από τις λιγότερο-στις περισσότερο-παραγωγικές δραστηριότητες μιας οικονομίας. Γενικά, οι πολιτικές που εισάγουν μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά εργασίας, οι μεταρρυθμίσεις του δημόσιου τομέα με σκοπό την ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας και την αύξηση της αποτελεσματικότητας, καθώς και οι πολιτικές που στηρίζουν την καινοτομία μέσω της χρηματοπιστωτικής ανάπτυξης και των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα για την προώθηση και τη διατήρηση της παραγωγικότητας και, κατά συνέπεια, της οικονομικής ανάπτυξης.

